

UNIVERZITET CRNE GORE

VIJEĆU PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA

PREDMET: IZVJEŠTAJ KOMISIJE O OCJENI MAGISTARSKOG RADA

Na CXIII sjednici Vijeća Prirodno-matematičkog fakulteta održanoj godine imenovana je Komisija za pregled i ocjenu magistarskog rada pod nazivom „*Materijal za Crvenu knjigu flore Crne Gore*“ kandidatkinje **Magdalene Đurašković**, u sastavu: prof. dr Danka Caković (mentor), prof. dr Dragana Milošević Malidžan, (član) i dr Dragana Petrović (član). Uvidom u dostavljeni rad Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

Magistarski rad „*Materijal za Crvenu knjigu flore Crne Gore*“ kanidatkinje Magdalene Đurašković napisan je na 96 stranica. Rad sadrži 7 numerisanih poglavlja, kojima predhode Predgovor i Izvod. Poglavlja rada su: Uvod, Ciljevi rada, Materijal i metode, Rezultati, Diskusija, Zaključci i Literatura. U rukopisu je predstavljeno 9 grafika, 5 tabela, slika 1 i 1 karta, dok poglavlje Literatura sadrži 156 literaturnih izvora.

Ciljevi rada:

- Izdvojiti rijetke i ugrožene vrste flore Crne Gore koje su obuhvaćene tomom IV Flore Evrope
- Za izdvojene vrste odrediti kategorije ugroženosti i tako pripremiti dio materijala za Crvenu knjigu flore Crne Gore
- Izvršiti geografsku analizu
- Izvršiti analizu staništa koje naseljavaju ugrožene vrste

Materijal i metode:

Vrste obuhvaćene radom predstavljaju elemente flore Crne Gore koji su obuhvaćeni utvrđene Florom Evrope tom IV, kao i Katalogom vaskularne flore Crne Gore tom IV. Za geografsku analizu vrsta korištena je karta Crne Gore, na kojoj se nalaze regioni i podregioni Crne Gore. Vrstama je određena IUCN kategorija ugroženosti, a za nju je korištena verzija 3.1 IUCN Crvene liste kategorija i kriterijuma.

Rezultati:

U rezultatima rada našla se tabela sa 241 taksonom u nivou vrste i podvrste. Vrste su određene iz toma IV flore Evrope. U tabeli pored naziva taksona nalazi se i familija kojoj takson pripada, stanište i distribucija u Crnoj Gori, kao i globalna distribucija. Svaki takson u tabeli ima i literaturni izvor, ali i predloženi status ugroženosti. Od 241 taksona, 191 ima kategoriju DD (Nedovoljno podataka), jer su podaci za te taksone stariji od 50 godina, ali je i za date taksone određena kategorija ugroženosti. Taksona sa kategorijom kritično ugroženi (CR) ima 19, 26 taksona ima kategoriju ugroženosti kritičnu (EN) i 196 taksona ima kategoriju ugroženosti ranjiva (VU). Tabela sa datim taksonima dobra je podloga za Crvenu knjigu flore Crne Gore, koje se očekuje u skorijem periodu. Za određivanje kategorije ugroženosti poslužili su IUCN kriterijumi, gdje je najveći broj IUCN kategorija ugroženosti određen pomoću kriterijuma B i D. Kriterijum B se bazira na geografskoj rasprostranjenosti biljnih taksona, dok je kriterijum D namijenjen malim ili ograničenim populacijama. U okviru kriterijuma postoje i subkriterijumi, gdje su najčešće korišteni D2, subkriterijum a i subkriterijumb. Dalja analiza podrazumijevala je i analizu geografskog rasprostranjenja predloženih taksona, gdje je utvrđeno da najveći broj vrsta i podvrsta sa kategorijom ugroženosti CR, njih 8 (45%) naseljava mediteransku regiju. Navedeni taksoni su: *Cistus creticus* L. subsp. *corsicus* (Loisel.) Greuter & Burdet, *Cistus monspeliensis* L., *Fumana arabica* (L.) Spach., *Helianthemum jonium* Lacaïta, *Achillea maritima* (L.) Ehrend. & Y. P. Guo, *Carlina lanata* L., *Coleostephus myconis* (L.) Reichenb., *Phagnalon rupestre* (L.) DC. Antropogeni uticaj danas je sve veći u mediteranskoj regiji, pa je očekivano da najveći broj vrsta sa kategorijom ugroženosti CR naseljava ovu regiju. Antropogeni uticaj ogleda se kroz trajno narušavanje staništa vrsta ili njegovu fragmentaciju. Gradnja hotela, plažnog mobilijara dovela je do gubitka staništa, a samim tim i vrsta koje su se na njemu nalazile. U ovoj regiji

zemlje, antropogeni uticaj ogleda se i kroz sve veći broj turista, gdje se povećava otpad ali i broj divljih deponija, koje narušavaju prirodnu ravnotežu. Taksoni sa kategorijom ugroženosti EN dominantno naseljavaju submediteransku regiju (34%), dok taksoni sa kategorijom ugroženosti VU pretežno naseljavaju istočnu regiju (39%). U poslednje vrijeme, antropogeni uticaj i u ovim regijama sve je veći i ogleda se kroz urbanizaciju, saobraćaj, sječu šuma i kroz sve veći broj divljih deponija.

U submediteranskoj regiji izražena je urbanizacija koju prati sve veća gradnja stambenih objekata, čime se narušavaju prirodna staništa vrsta. Pored geografske analize, odrađena je i analiza staništa, koja je pokazala da najveći broj taksona sa kategorijom ugroženosti CR naseljava stijene (32%). Taksoni sa kategorijom ugroženosti CR koji naseljavaju stijene su: *Campanula secundiflora* Vis. & Pančić, *Edraianthus pilosulus* (Beck) Surina & D. Lakušić, *Edraianthus wettsteinii*, *Edraianthus tare*, *Carlina lanata*, *Phagnalon rupestre*. *Edraianthus wettsteinii*, *Edraianthus tare*. Biljke koje naseljavaju stijene dobro podnose ekstremne uslove sredine, ali su danas sve više pogođene klimatskim promjenama koje donose aridniju klimu i više temperature. Stijene nijesu jedino stanište na kome se mogu naći vrste sa kategorijom ugroženosti CR. Vlažna staništa su još jedan tip staništa na kojima nalazimo vrste sa ovom kategorijom ugroženosti, gdje se izdvajaju: *Lythrum thymifolia* L., *Epilobium gemmascens* C.A.Mey., *Arctium tomentosum* Miller, *Coleostephus myconis* (L.) Reichenb. Ovaj tip staništa, takođe je pod antropogenim uticajem koji se ogleda kroz eksploataciju šljunka, gradnju hidroelektrana, neadekvatno prečišćene otpadne vode iz industrije i domaćinstva. Taksoni sa kategorijom ugroženosti EN u najvećem procentu naseljavaju vlažna staništa (31%), dok je na travnatim staništima zabilježen najveći broj taksona sa kategorijom ugroženosti VU (38%).

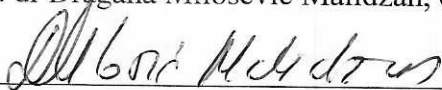
Zaključak:

Rad „*Materijal za Crvenu knjigu flore Crne Gore*“ je dobro struktuiran, naučni rezultati su jasno predstavljeni. Komisija zaključuje da isti ispunjava sve konceptualne uslove i kriterijume predviđene Pravilima studiranja na master studijama, te sugeriše Vijeću PMFa da prihvati ovaj pozitivan izvještaj i odobri dalju proceduru.

U Podgorici 03.07.2024. godine

Komisija

Prof. dr Dragana Milošević Malidžan, član

Dr Dragana Petrović, član

Prof. dr Danka Caković, mentor

|